

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

На вниманието на г-жа Ивелина Василева

Министър

ДИРЕКЦИЯ НА НП "ПИРИН"

Г-н Росен Баненски, директор

22/07/2015

e-mail: pirin_np@mail.bg

копие : МЕДИИТЕ

Относно: обществено обсъждане на Проект за ПУ НП Пирин, Разлог, 24. 07. 2015г.

Уважаема г-жо Министър,

Уважаеми г-н Грънчаров,

Като участник в Обществения консултативен съвет и заинтересована страна – председател на УС на Българската асоциация за алтернативен туризъм и управител на туристически компании – туроператори опериращи в Пиринския край, но и като участник в експертния екип, работил по сега действащия ПУ 2004, се считам за задължен да коментирам публикувания проект на ПУ на Национален парк Пирин. Пирин е изключителна държавна собственост и като такъв заинтересовани страни за неговото опазване са всички български граждани – защитата на обществения интерес в случая е поверена по Конституция и на основание ЗЗТ на Вас като институция. За наша чест Пирин е и обект на природното наследство, представляващ универсална ценност и като такъв е включен в списъка на ЮНЕСКО и обект на множество проверки от КСН. Общият ми коментар, е че е създаден един огромен документ и със сигурност е свършена много работа на терен и в офис, но представеният ни материал не задоволява при един по-детайлен и продължителен прочит.

Налице са съществени слабости, като на първо място следва да посочим, че Изпълнителят си е позволил, а Директорът на НП се е съгласил да приеме Проект за ПУ на НП Пирин в **нарушение на изричните изисквания на Заданието, което предвижда,**

*III етап - съгласуване с Възложителя (връщане за доработване, отразяване, съгласуване и др.). **Екологична оценка.** (от 16 до 18 месеца)*

От правна и експертна гледна точка е недопустимо да се ангажира общественото мнение и Вас като представител на Възложителя – ЕК и да се провежда обществено обсъждане, което предполага един етап на приемане на работата на Изпълнителя, без той да е извършил всички дейности, предвидени по него до този момент.

В случая ни се представя за обсъждане ПУ на Национален парк без екологична оценка! Все пак става въпрос за защитена територия с голяма консервационна, естетическа и рекреационна стойност, обект на огромен инвеститорски интерес, който както виждаме в самата разработка е подходящо присъствен и защитен. **В този смисъл този съществен недостатък на Проекта за ПУ на Пролес Инженеринг, публикуван на 23.06.2015г., следва да се разглежда като основание да се анулира процедурата по обявеното обществено обсъждане, да се изискат обяснения от Директора на НП и от Изпълнителя и да се изиска изпълнение на Заданието.** Наистина ние не познаваме съдържанието на подписания с Изпълнителя договор, който също следва да бъде направен публичен, но вярваме, че в него няма такива пропуски.

В следващите редове само ще маркираме по същество други забележки, които вече бяхме отправяли към Изпълнителя и то писмено, и които той очевидно не е пожелал да вземе под внимание. Те са свързани като цяло с интерпретацията на основните ресурси от гледище на социално-икономическото развитие и визия за НП и прилежащите му територии, която общинските ръководства на Банско и Разлог, инспирирани от големи инвеститори, се опитват да наложат на населението на Пиринския край и на България. **Проведените дълбочинни социологически проучвания, които също са част от този План14 (Сборник Социално-икономически аспекти, с. 349 и сл.) недвусмислено подчертават, че населението на 7те общини и на България не приема „ски-сценария“ на бизнесите, установили се в Разложкото поле и ползващи непрозрачно това национално богатство, и не свързват непременно своето бъдещо благополучие със „ски-туризма“.** В този смисъл дейностите по План14 бяха полезни, очертаха състоянието на ОСН, но също така дадохме ясна представа за отношението на българите и местните хора към НП Пирин, това което се случва там и възможностите, които този природен комплекс създава за днешните и бъдещите поколения.

В част 1.7.3 **Оценка на съществуващите зони и режими** считаме за невярно твърдението *"Туризмът се идентифицира само от ски-спорт - зимен туризъм. Не са планирани в тази зона площи от всички подходи на НП, като не е спазен основен устройствен принцип на зонирание, за разсредоточаване на туристическото натоварване и равнопоставеност на общините"*. Това, че сегашната зона за туризъм се ограничава до терена около ски зоните не означава, че не е могло да се развива туризъм в другите зони на парка. Всъщност такъв е пешеходният и разновидностите на приключенски туризъм, и за това говорят онези 100.000 туристи, регистрирани през летните месеци, чието число е силно подценено.

Тук е мястото да кажем, че **не ни е известна методиката по която са събирани статистическите данни и по т. нар. SKIDATA за зимните месеци и отделно за посещаемостта на НП през лятото.** Колко хора, колко опорни пункта, в кои часове на деня, защото ако за ските е ясно, че всичко започва около и след 08ч30 и завършва в 16ч30, то за посещаемостта през летните месеци денят започва около 06ч30/ 7ч и завършва към 20ч и през този отрязък от време хората продължават да влизат или излизат от територията на НП.

Част 2.2.2. Втора второстепенна цел: *Осигуряване развитието на природосъобразен летен и зимен туризъм, спорт и рекреация в съответствие със значимостта и предназначението на парка, чрез създаване на оптимални условия за духовно обогатяване чрез досег с дивата природа, отдих и спорт за укрепване на човешкото здраве.* Предложение 4 гласи

- Създаване на по-добри възможности и услуги на нивото на най-добрите практики за развитие на зимни спортове (алпийски дисциплини, дълго бягане, ски-алпинизъм, пързаляне с моторни шейни, хели ски, сноуборд и др. в съответствие с предложенията на спортни клубове и инвестиционните намерения на общините Разлог, Банско, Симитли и концесионера „ЮЛЕН“ ООД.

Така формулираното предложение е абсолютно неприемливо, както от гледище на конкретно цитираните субекти, вкл. бизнес, чиито интереси то обслужва, така и що касае т. нар. добри практики, които нямат мястото в един НП. Моторните шейни и в момента са забранени, по силата на ЗЗТ освен за определени цели, а в това предложение се отваря дори вратата за хели ски и всякакви неназовани инвестиционни намерения.

Част 2.4 Потенциални възможности на парка

Налице е изкривено тълкуване на предпоставките за едно интегрирано развитие на тази ЗТ в контекста на секторни стратегии и документи на общинско и национално ниво и международни ангажименти. Посочва се, че *План 04 с неговите рестрикции е лишил практически местното население от възможности да се възползва от парка пълноценно и същевременно сам е способствал за негативните явления на територията на парка и негативното социално-икономическо развитие на град/център Банско към един вид спорт – скиите. Статутът на парка като ОСН е бил попречил за балансираното развитие!* Не можем да приемем тази „присъда“ върху най-добрата световна практика в опазване на световно значимо наследство. Ако има изкривяване, това е защото е налице пълен разрыв между дейността на ДНП и Център Банско и концесионера в зоната от една страна и останалите общини и местното население от друга. Последните достигнаха до пълна маргинализация. Не бяха изпълнени предписанията за нови туристически зони и подходи в Пирин и цялото обществено внимание изкуствено беше фокусирано върху амбициите на Ски-зона Банско и концесията, както и върху многобройните правни и битови проблеми, които нейното експлозивно развитие роди. **Проведеното социологическо проучване в рамките на Проекта, което вече цитирахме, свидетелства за негативните възприятия, които ски-зоната буди у местните хора.**

В част 2.4.3 „устойчиво ползване на ресурсите“ се прави подарък на **МиниВЕЦ**. При водоползване е определено като устойчиво и разбирай природоопазващо и полезно създаването на миниВЕЦ. В българската практика те напълно се отричат, защото променят нормалния водоотток и възможности на рибата да мигрира, МВЕц убиват реките, такива в Пирин и прилежащите ми територии има и по река Ретиже, и по Влахинска и не само. Това подчертава разбиранията на експертния екип за природоопазващ бизнес, за какъвто са определени и пистовите ски и бизнеса, развиван от концесионера Юлен.

ЧАСТ 3.1. Зониране и функционално предназначение на зоните

Настояваме да **отпадне Специалната буферна зона, а Зоната за туризъм да се запази така както е заложена в План04, като се отчетат реалните граници на концесията към 2014 г.** Противното би противоречало на изричните изисквания на Комитета на ЮНЕСКО към Държавата членка – България в посока на ограничаване на всякакви изменения в границите на парка, ново строителство и изисквания към топонимията в парка. В този смисъл Проект14 е в противоречие дори със собствения си анонс в Резюме с. V на този План14, а именно:

Първа главна цел: Съхраняване на Парка като обект на Световното природно наследство по Конвенцията за опазване на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО

Би могло да се приемат корекции в Зона туризъм в полза на подобряване на условията за къмпинг /предполагам в ПУ те се разглеждат като палаткови лагери/, както и във възможностите за паркиране на ключови места като Шилигарника, хижа Гоце Делчев, Беталовото, Предела (повечето извън границите на НП), но основното следва да бъде свършено на подстъпите на ОСН, на изхода на Банско, като се създаде целогодишно извън оперираната кабинка и автобусен електрически шатъл, който да поеме целия индивидуален поток от туристи, а на територията на парка да бъде ограничено паркирането. Организираните туристи следва да могат да достигат до хижа Бъндерица или Вихрен с автобус.

Към тези предложения за промени досежно предложеното зонирование ни тласка и **част 3.1.5 Зона за туризъм в План1 „Функционалното предназначение“ и „Особености на планираната зона“**, в които ясно се дефинират намерение за нови строежи, реализиране на инвестиционни проекти на територията на НП в противоречие със ЗТ. С такъв един текст се развързват ръцете за всякакви архитекти и общински сановници за създаване ОУП и други такива, и инвазия на територията на НП, каквато беше допусната на основа решения на управата на Банско, а Вие, г-жо Министър, прехвърляте своите прерогативи на местната администрация по отношение на ОСН, изключителна държавна собственост.

Всъщност универсалната ценност и естетическа стойност на НП Пирин се състои в разнообразието на екосистемите, биологичното и ландшафтно разнообразие, опазения от строителство пейзаж. Това, което особено много ценят туристите, в името на които всичко

това уж се прави, освен в името и на опазването на природата на НП Пирин, е именно отсъствието на ски-съоръжения извън ски-зоната, достатъчността на базата за настаняване, която иначе не отговаря на съвременните изисквания, липсата на загрозяващи привнесени от човешка дейност елементи. **Да, за хижите и другите съществуващи обекти за обслужване на посетителите следва да се създаде специален проект с оглед естетизация, отпадни води и енергийна ефективност, но такъв проект, въпреки заявките, не откриваме в План14.**

По Задание в План14 е предвидено реализирането на различни проекти с разнообразно финансиране в подкрепа на изпълнение на целите на ПУ на Парка в периода 2014-2023 г.

Прави впечатление, че отсъстват всякакви индикатори за успех на проектите и тяхна оценка, каквато иначе се предвижда. Начинът, по който е построена част 4.5 Работен План ясно подкрепя тезата, че този ПУ е създаден, за да обслужва преди всичко интересите на един бизнес – концесионера Юлен АД и развиваната от него ски-зона. Планът започва с Програма I с. 329 (357), в която 6 от 11 проекта се занимават с въпроси от значение за ски-зоните, и то в първата година от действие на плана. **Не са приоритет, и дори не са предмет на целия Проект качеството на пешеходните пътеки например**, които представляват също опасност за посетителите и затрудняват общуването с Обекта на СН. Показателен е примерът с най-посещаваната пътека – хижа Вихрен – връх Вихрен, пълна с подвижни камъни и активни ерозионни процеси. Има добри практики в Шотландия, Англия, ако някой се интересува.

План04 стъпваше върху една прогнозна численост на легловата база в Банско от около 6500-7000 легла. В момента по официални данни, цитирани в План14, леглата са над 18.000, т.е. капацитетът на ски-зоната е надхвърлен многократно. За съжаление в Проекта за ПУ липсва социално икономически анализ или SWOT анализ на ски-зоната. Такъв един анализ би показал, че това развитие е следвало световния икономически балон и е довело до изграждането на една безлична като архитектура туристическа зона, която никога няма да привлече висококатегорийни туристи, с грешките в своето планиране, гъстота на застрояване и цялостна визия. Този анализ и едни достоверни статистически данни биха опровергали подхвърлената цифра за заетост на хотелите от 45% през зимата. Град Банско с приетите си през последните години ОУП и други планове предвижда през следващите години да продължи да настъпва към обекта на СН, с ново строителство, нови хотели и легла. Означава ли, че този грешен бизнес модел, който не носи престиж на България, ще продължи да бъде насърчаван и чрез План 14?

Някак си неслучайно, виждаме да се промъкват **в План14 и възможности за производствена дейност в парка – дърводобив за нуждите на местното население и дребния бизнес (2.2.2 четвърта второстепенна цел)**. Това като дейност изрично се забранява в НП от ЗЗТ. Дали и тук става дума за пропуск или за услужливо отворени вратички, под благовидния предлог да се подпомогне местното население и неговото благоденствие. **А защо няма специална програма за развитие на предприемаческата или туристическата култура на населението** от 7те общини, върху които е стъпил НП? Защото водещият бизнес в региона – концесионерът Юлен АД, няма интерес от развитието на независими предприемачески инициативи и би желал целият човешки ресурс на региона да бъде поставен в негова услуга.

Най-после, този План за управление 2014 -2023 има амбицията да зададе пътя за **превръщането на НП Пирин в Биосферен резерват, в следващите 50 години**, но в ПУ няма нищо по тази тема. Планът се характеризира с много правописни, граматически и доста смислови грешки, което показва, че екипът не е имал време или капацитет да даде един цялостен и качествен прочит на тази материя. Можем спокойно да заключим, че е написан неграмотно, а това за защитена територия с толкова важно идентификационно значение за местната общност и България е неприемливо.

Ще завърша със становището на КСН Мисия на ЮНЕСКО от 2011 г. *че „няма да се допусне развитието на ски или изграждане на други съоръжения в границите на обекта, освен на територията на вече изключените зони” и че „решението от 2010 г. за изключване на буферната зона Банско и Добринище следва да не бъде посочвано като прецедент в контекста на искания за нови промени на границите на обекта.*

• В новия План за управление трябва да бъде отделено по-голямо внимание на поддържането на устойчиво и по-балансирано развитие на поминъка на населението.

Усилията трябва да са насочени към разнообразяването на туризма в областта на продукти, услуги и сезонност, в съответствие с новата стратегия на Дирекция „Национален парк Пирин“ за устойчив природен туризъм като обещаваща алтернатива на развитието на ски туризма.

• Наложително е целостта на границите да бъде периодично проверявана и подсилвана от Дирекцията. Министерството на околната среда и водите следва да съблюдава изпълнението на тези планове и да вложи достатъчно ресурси в мониторинга на целостта на установените граници. Нарушаването на границите следва да се смята за сериозно нарушение и неспазване на концесионното споразумение и да се наказва най-строго от Дирекцията и Министерството на околната среда и водите.”

Госпожо Министър,

В качеството си на заинтересована страна, Ви приканваме да отложите насроченото публично общественото обсъждане на План14 до отстраняване на неговите явни недостатъци, несъвместими със статута на НП Пирин като защитена територия и Обект на Световното наследство (ОСН) и действащите в България закони. Настояваме План14 да бъде съобразен с изискванията на сега действащите закони, да се съобрази с препоръките на Комитета за световното наследство на ЮНЕСКО от 2011 г. и с установените от МОСВ нарушения в концесията и извършено незаконно строителство. Могат да се направят много и рационални предложения за подобряване на състоянието на ски-зона Банско и нейното превръщане в един желан ски-курорт, но няма убедителни аргументи в полза на обвързване развитието на НП Пирин с развитието на ски-спорта и ски-туризма.

Пирин планина и НП Пирин имат светло бъдеще не само като универсален паметник на природата, но и като дестинация за приключения и ски, като територия, съхранила автентични живи традиции и богато културно наследство. Ключът е в хармонията, в съобразяване на намеренията на инвеститорите с реалните поемни възможности на територията на парка и в развитието на капацитета на местните хора, живеещи в подножието на великата планина или виждащи Пирин всеки ден.

С уважение,

Любомир Попйорданов

Председател на УС

Българска асоциация за алтернативен туризъм

www.baatbg.org, baatbg@gmail.com

0889305134